

De protestantse gemeente het Vierkant heeft net de restauratie van de kerk in Wognum achter de rug en kan binnenkort ook weer trots naar het 'Witte Kerkje' in Benningbroek kijken. Ook hier is gerestaureerd. Niet alleen het gebouw, maar ook het fraaie kerkorgel.

West-Fries
Erfgoed

Kerkorgel in Benningbroek weer op adem

Martin Menger
in: www.kgwf.nl/Portals/0/la/Combustieel_HJ

Benningbroek ✦ Er zit weer muziek in het Witte Kerkje van Benningbroek. Letterlijk, want het statige kerkorgel uit 1908 is stevig onder handen genomen en klinkt weer als nieuw.

Dat was in het voorjaar van 2016 wel anders, toen er plots van alles misging. Het leer van de grote balg in het binnenwerk begaf het, en daarmee was het kerkorgel in een keer buiten adem. Waarmee de protestantse gemeente Het Vierkant met de gebakken peren zat, weet bestuurslid Jan Hanla. „Het was gewoon onbruikbaar geworden.”

De kerkelijke gemeente houdt ledere eerste zondag van de maand een dienst in Benningbroek. Dus was de uitdaging daar om het kerkelijke instrument weer in orde te krijgen.

Schaal

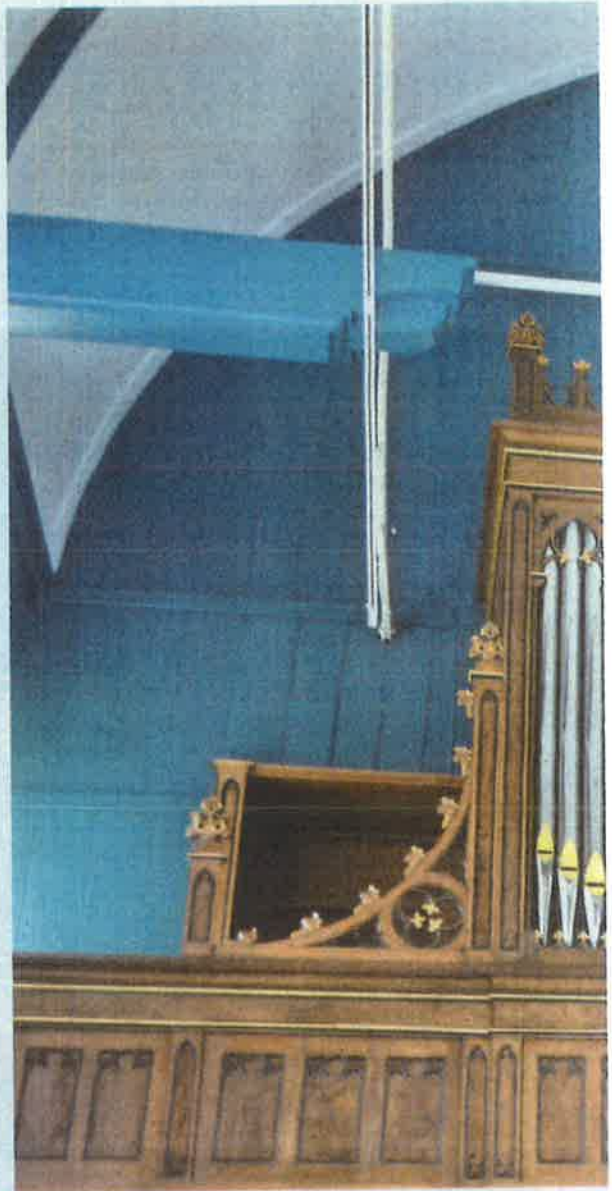
Het oorspronkelijke kerkje stamt uit vermoedelijk al uit de twaalfde eeuw. Een paar eeuwen later ontstond de kern van het huidige gebouw. „Het orgel zelf is pas honderddertien jaar oud”, weet

Hanla, de man die binnen Het Vierkant onder meer over het beheer van de gebouwen gaat. „Het is gebouwd door de Friese firma Van Dam. Het past ook in de schaal van dit kerkje; niet te groot, niet te pompeus.”

Het kerkbestuur had al een globaal herstelplan voor het orgel klaar, toen de noodzaak drie jaar geleden plotseling acuut werd. „We waren toch al bezig met de restauratieplannen voor de kerk zelf, dus kon dit meteen worden meegenomen.” Maar ja: wie betaalt dat? Dat werd de eerste grote uitdaging voor het bestuur. Er kwam een subsidie (25 mille) van de overheid, het Rabofonds schonk 8 mille. „Maar dan nog zouden wij 86 mille moeten betalen voor het herstel. Vandaar dat we dolblij waren dat de provincie ook wilde bijspringen, en meteen met 63 mille. Toen werd het pas haalbaar.”

Flentrop

Daarop werd het Benningbroeker kerkorgel zorgvuldig, onderdeel voor onderdeel, uit elkaar gehaald. Bij de grote orgelbouwer Flentrop in Zaandam werd alles geïnspecteerd en waar nodig vernieuwd. „We weten dat de oorspronkelijke orgelbouwer rond 1905 al te maken

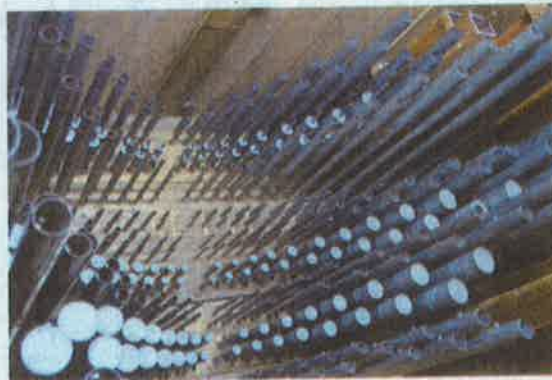

Statig en mooi tegelijk: het gerestaureerde kerkorgel in de Benningbroeker kerk.
FOTO'S HOLLAND MEDIA COMBINATIE

kreeg met felle concurrentie”, vertelt Hanla. „Van Dam pareerde dat door te beknibbelen op kwaliteit, was het verhaal. Nou, niet bij ons orgel: want tijdens de restauratie waren de mensen enthousiast over de kwaliteit van de spullen.” Intussen is het instrument weer in elkaar gezet. Hoog tijd dus om de liefhebbers te laren zien hoe mooi het is geworden. Zaterdag 30 juni is de officiële ingebruikname, terwijl er op zondagmiddag 1 juli open huis wordt gehouden. De vaste organist van de

kerk is Arjan de Boer. Jan Hanla hoopt dat alle moeite voor het herstel van het gebouw en het kerkorgel niet voor niets zijn geweest. „Het is zo enorm belangrijk dat de mensen deze kerk ook gaan gebruiken”, besluit de kerkbestuurder. „Veel mensen in het dorp weten misschien niet eens hoe mooi dit gebouw is. Er zijn gemiddeld tien bruiloften per jaar. Als we hier niet meer komen, wat blijft er dan over?” In ieder geval is het orgel hersteld. En luisteren mag altijd.

De balg is weer heel, de pijpen glimmen

Het opgeknapte binnenwerk in de orgelkast.

De metalen orgelpijpen: een ander deel is van hout

Enkhuizers vergaderen wat af

Klaas Koeman

Het waaide gelukkig niet hard in de derde week van januari 1959, anders had het voor schipper J. de Boer uit Enkhuizen heel anders af kunnen lopen. Hij voer met de Enkhuizen 9 bij West Terschelling toen hij motorpech kreeg.

Zijn schip liep op het strand en kwam muurvast te zitten. Het lag op zo'n afgelegen plek dat het lichtschip Terschelling en de kustwacht de vuurpijlen, die de Enkhuizers afschoten, niet zagen.

Ze maakten zelfs een vuurtje van stookolie en dekens, maar niemand zag ze. Uiteindelijk kregen ze hulp van schipper Lont met de Wieringen 6. Ondanks de zandbanken, de branding en de invallende duisternis slaagde die er in een lijn over te brengen en de Enkhuizen 9 vlot te rekken.

Hoewel de eerste industrie begon te komen, waren landbouw en visserij nog steeds belangrijke bronnen van inkomsten voor de stad. Plan Zuid, het industrieterrein achter de spoorlijn, was net verlicht aan de Draka. Steeds meer Enkhuizers reisden elke dag heen en weer naar de fabrieken in de Zaanstreek Amsterdam of IJmuiden.

Kroniek van Enkhuizen

Geschiedenis leeft als nooit tevoren. De rubriek Kroniek van Enkhuizen zet de schijnwerpers op de twintigste eeuw.

den. West-Friesland zelf gold nog als achterstandsgebied. In alle toonaarden riepen de West-Friese burgemeesters in hun nieuwjaarstoespraken op om betere verbanden met de rest van Nederland tot stand te brengen. Er moest een tunnel onder het IJ komen. En of eerst de IJ-tunnel of eerst de Coentunnel gebouwd werd, dat maakte voor veel West-Friezen niet veel uit.

Verbindingen

De Markerwaard moest er ook komen, die zou ook voor betere verbanden kunnen zorgen. De voorzitter van de Kamer van Koophandel zag het nog breder: hij wilde de meer Europese samenwerking; vooral een uitbreiding van de vrijhandelszone zou meer werkgelegenheid opleveren.

Onderrussen ging het leven in Enkhuizen zijn gewone gang. In de jaarvergadering van de ETC (de Enkhuizer tennisclub) liet voorzitter

Scherpenisse zich tevreden uit over het afgelopen jaar. Er waren nu 50 seniorenleden en de club had zelfs een batig saldo van 467 gulden. De vereniging Bloemenlust hield op vrijdag 23 januari haar laatste vergadering. Het veilinggebouw aan de Korre Tuinstraat was verkocht en de opbrengst werd onder de leden verdeeld.

Ook Nut en Sport hield haar laatste vergadering. De vereniging van liefhebbers van allerlei soorten pluimvee kampte met een tekort aan leden. Het overgebleven kasgeld werd verdeeld onder andere verenigingen, zoals de postduivenhoudersvereniging de Luchtpost en kanarievriendenvereniging PLET. Zij kregen een wisselbeker als prijs voor hun wedstrijden. Jeugdbelangen, de Dierenbescherming en twee gymnastiekverenigingen kregen de rest van het geld. En zo werd er heel wat af vergaderd in de stad. De voorzitter van Onderlinge Hulp was heel tevreden. Er

Een uitvoering van Crescendo in de Nutszaal, vermoedelijk rond 1914.
FOTO COLLECTIE OUD ENKHUIZEN

waren in 1958 maar weinig zieke tuinders geweest die hulp nodig hadden gehad. Financieel zag zijn vereniging, net als haar leden, er gezond uit.

Schuttevaer vergaderde in Die Port van Clev. Ook de aangesloten 100 schippers waren niet ontevreden over afgelopen jaar, hoewel ze steeds meer concurrentie van het wegvervoer ondervonden. Maar er werd niet alleen maar vergaderd. Er was weer een radio-opname van een klassiek concert in de

Nutszaal. De Nederlandse Radio Unie gebruikte de zaal regelmatig vanwege haar moete akoestiek. Deze keer fungeerden de leerlingen van de ulo als publiek.

In 1958 waren de wereldkampioenschappen voetbal in Zweden gespeeld. De uitbater van Kolbaan kondigde aan dat er een film gedraaid zou worden met beelden van dat kampioenschap. Dan konden de Enkhuizer voetballiefhebbers voor het eerst het spel van de 17-jarige Pelé bewonderen.